

М.Т. Кундрик

Податкове регулювання системи екологічних інновацій в Україні

У статті досліджуються основні методи державного стимулювання інноваційної діяльності в Україні та світі через механізми податкового регулювання. Особлива увага приділяється податковим пільгам, які застосовуються до об'єктів інноваційної інфраструктури, а саме технологічних парків та венчурних підприємств. Також розглядається податкове стимулювання створення екологічних інновацій, а саме маловідходних та ресурсозберігаючих технологій.

Ключові слова: венчурні підприємства, державне стимулювання, екологія, екологічні інновації, податкові пільги, податкове регулювання, технологічні парки.

Збалансований розвиток національної економіки України потребує ефективного державного регулювання, та, зокрема, стимулювання. Одним із дієвих механізмів втручання держави у економічну систему є податкова система країни. Дослідженням державного податкового регулювання економіки займалися багато українських та іноземних вчених, зокрема: Александрова В.П., Бажал Ю.М., Каракай Ю., Геєць В.М., Шкворець Ю.Ф., Данько С.М., Крупка М.І., Долишній М.І., Глазьєва С., Курнишева Й., Нагдалян Е. та інші.

Необхідність формування інноваційної національної економіки неодноразово піднімається у наукових працях та державних нормативних документах. Водночас все більш актуальними постають питання екологізації ведення господарської діяльності в національній економіці. Саме тому потребують додаткового дослідження питання державного стимулювання екологізації інноваційної діяльності через створення екологічних інновацій. Найбільш складним завданням щодо вирішення проблеми екологізації інноваційної діяльності є формування системного підходу, зокрема дослідження питання створення системи екологічних інновацій у національній економіці України.

Екологічними інноваціями виступають будь-які впроваджені новації, технології чи продукти, у тому числі системні та інституційні інновації, які несуть в собі потенціал поліпшення природокористування чи зменшення навантаження на нього. Створення екологічних інновацій передбачає передусім стимулювання власне інноваційної діяльності і, зокрема, стимулювання створення екологічно орієнтованої продукції. Системний підхід щодо стимулювання створення екологічних інновацій завдяки синергетичному ефекту підвищив би загальну ефективність державного регулювання.

Важливість державного стимулювання інноваційної діяльності та екологізації виробництва має складне економічне та соціальне підґрунтя. Серед основних причин регулювання державою інноваційної діяльності слід назвати такі:

- 1) сьогодні в державі не існує достатньо вагомих економічних стимулів для

Кундрик Марта Тарасівна, аспірант кафедра економіки України імені М.Туган-Барановського Львівського національного університету імені Івана Франка.

ЧАСТИНА 2 НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

створення інновацій, оскільки паралельно існують альтернативні перспективні галузі для залучення дефіцитних ресурсів;

2) традиційні фінансові сектори не зацікавлені в реалізації ризикових інноваційних проектів;

3) фундаментальні дослідження як основа інноваційної діяльності мають часто некомерційний характер і вимагають значного залучення ресурсів, що може бути не під силу окремим господарським одиницям [1];

4) знання не завжди можуть набувати форму економічного ресурсу і вільно переливатися між суб'єктами інноваційної діяльності;

5) багато інновацій можуть стати економічно ефективними тільки при певному масштабі виробництва та наявності розвинутого ринку [1], що вимагає участі фактично усіх учасників галузі чи ринку;

6) певні види інновацій та знань мають велике суспільне значення, не можуть бути комерційними, а, з іншого боку, деякі науково-технічні досягнення мають національне значення для державної безпеки і не можуть бути оприлюднені;

7) важливу роль у процесі інноваційної діяльності відіграє інститут захисту прав інтелектуальної власності, який повинен бути підкріплений системою законодавства та захищений судовою системою країни.

З іншого боку, екологічний аспект інновацій також вимагає додаткових механізмів державного регулювання інноваційної діяльності:

1) екологічні проблеми виступають не лише локальними, а часто мають національний чи глобальний рівень, тобто їх вирішення потребує координації дій усього суспільства;

2) екологічні інновації мають глибоке суспільне значення, і їх приховування є втраченою для суспільства, проте часто їх використання є не вигідним для окремого підприємства. Одночасно підприємства, що застосовують екологічні інновації внаслідок їх широкої дії, не можуть привласнити увесь їх позитивний ефект;

3) ринок не зацікавлений в екологічних інноваціях, оскільки природне навколишнє середовище розглядається ним лише як ресурс, а не суб'єкт економічних відносин.

Ринкові механізми, які пропагуються ліберальними економічними школами, виявилися неефективними як у питаннях створення інновацій, так і щодо врегулювання екологічно збалансованого природокористування. Відповідно необхідним обґрунтоване державне регулювання економічних процесів, зокрема процесу створення екологічних інновацій. Одним із важливих інструментів державного регулювання є податкове регулювання. Податкові методи регулювання економічної діяльності охоплюють фактично всю податкову систему країни. Щодо стимулювання пріоритетних галузей та видів суспільної діяльності, податкова система має такі механізми [13, с. 415]:

- звільнення від оподаткування через податкові канікули, податковий кредит, податкові зони, звільнені від оподаткування, тощо;

- зниження оподаткування через зменшення ставок чи зміну об'єкта оподаткування, зниження розміру податку на визначені суми, скорочення переліку об'єктів, що оподатковуються;

- перерозподіл податків через індексування податкових платежів з метою уникнення інфляційних витрат, через податкові кредити та відстрочування, через зарахування сплачених податків на спеціальні рахунки, кошти з яких підлягають цільовому використанню [13, с. 423].

Податкова система кожної країни індивідуальна і формує відповідне

підприємницьке середовище, в якому податки можуть виступати як стимулом, так і тягарем. Світовий банк і консалтингова компанія ПрайсвотерхаусКуперс (PricewaterhouseCoopers) створили рейтинг країн щодо особливостей організації їх податкових систем. У рейтингу аналізувалися такі індикатори, як рівень податкових ставок і методи збору податків. Складність податкової системи розраховується через кількість податків, часу, який витрачається на їх сплату, та їх розміри.

Так, за даними досліджень найкраще організованою є податкова система Гонконгу, де підприємці платять один загальний податок на дохід, один податок на працю, один податок на майно та податок на паливо – разом ці податки становлять 29% від прибутку та вимагають 80 год. затраченого часу на рік. Натомість у сусідній Білорусі податковий тягар становить 186% прибутку та вимагає 1 188 год. часу. Платник податків повинен сплатити 125 різних податкових платежів у три різні установи та оформити їх на папері [16]. В Україні у 2008 році ситуація щодо загального податкового зобов'язання – критична. Україна знаходилася на 177-му місці серед 178 країн за складністю податкової системи. Корпоративному платнику податків необхідно щороку затратити до 2 065 год. на сплату 99 різних податків (більшість яких є податками на працю), які становлять 57,3% комерційного прибутку.

Особливої уваги потребує питання пільгового оподаткування. Функцією пільг є цільове стимулювання видів діяльності, в яких найбільш зацікавлене суспільство, але недостатньо підприємницьке середовище.

Інноваційна діяльність належить саме до цих пріоритетів держави, і тому податкове стимулювання інноваційної діяльності надзвичайно поширене у розвинених країнах світу.

Більшість країн дотримуються логіки – чим більш ризикованою є інноваційна діяльність, тим більші знижки є доцільнішими. Так, щодо дрібних фірм і щодо спеціальних проєктів, особливо на початкових стадіях фінансування, застосовуються особливі режими оподаткування. У таблиці 1 наведено співвідношення податкових пільг та витрат на НДДКР, які для більшості країн є показниками дієвості податкових субсидій [16, с. 170].

Країни використовують різноманітні пільги для інноваційної діяльності. Найбільш поширеними є такі.

Одним із ефективних методів є вилучення витрат на НДДКР із суми доходу, що оподатковується. Ставки вилучення витрат відрізняються у різних країнах. Так, наприклад, у США вилучається до 20% витрат, а у Великобританії витрати на НДДКР списуються на собівартість продукції чи послуг.

Часто застосовується пільгове оподаткування венчурних фірм та фірм, що здійснюють НДДКР. Пільги визначаються через витрати, які здійснюють підприємства на науково-дослідні роботи. У США пільги можуть становити до 20% приросту даних витрат порівняно із середньорічним рівнем за попередні три роки, а також до 20% витрат компаній на програми фундаментальних досліджень, що виконуються університетами за контрактами. Іншими пільгами оподаткування венчурних підприємств є відсутність оподаткування на оренду (США) чи зменшення податку на прибуток (у Великобританії).

До речі, зменшення податку на прибуток є однією із найбільш часто застосованих пільг для підприємств, що займаються інноваційною діяльністю. У Великобританії ставка оподаткування податку на прибуток підприємств для венчурних підприємств знижується з 35% до 25%. У США податок на прибуток зменшується у розмірі від 6 до

ЧАСТИНА 2 НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

10% вартості залучених інвестицій та до 60% доходу організацій з цінними паперами венчурних структур не оподатковується взагалі, а 40% оподатковується звичайними податками. В Італії припускається зменшення прибуткового податку до 50% вартості витрат на НДДКР протягом року, а якщо результати досліджень не можуть бути застосовані протягом року, тоді до 100% [13, С 415].

Таблиця 1 – Рівень податкових субсидій
на 1 дол. витрат на дослідження та розробки у 2008 році [15]

Країна	Малі підприємства	Великі підприємства	Країна	Малі підприємства	Великі підприємства
Німеччина	-0,030	-0,030	Великобританія	0,106	0,096
Росія	-0,024	-0,024	Австралія	0,117	0,117
Італія	-0,023	-0,023	Японія	0,162	0,118
Нова Зеландія	-0,023	-0,023	Туреччина	0,139	0,139
Швеція	-0,015	-0,015	Данія	0,161	0,161
Люксембург	-0,014	-0,014	Угорщина	0,162	0,162
Ізраїль	-0,013	-0,013	ПАР	0,171	0,171
Ісландія	-0,012	-0,012	Канада	0,325	0,179
Греція	-0,011	-0,011	Корея	0,158	0,180
Швейцарія	-0,010	-0,010	Франція	0,189	0,189
Фінляндія	-0,008	-0,008	Норвегія	0,232	0,207
Словаччина	-0,008	-0,008	Сингапур	0,229	0,229
Польща	0,022	0,010	Бразилія	0,254	0,254
Ірландія	0,049	0,049	Індія	0,266	0,266
США	0,066	0,066	Чехія	0,271	0,271
Нідерланди	0,239	0,066	Португалія	0,285	0,285
Австрія	0,088	0,088	Китай	0,339	0,339
Бельгія	0,089	0,089	Мексика	0,368	0,368
Україна	0,011*	0,011*	Іспанія	0,391	0,391

* власні розрахунки на основі діяльності технологічних парків у 2007 році.

Використання прискореної амортизації та особливих режимів амортизації для обладнання, що використовується у НДДКР, існує фактично у всіх розвинених країнах.

В Україні пільгові режими оподаткування інноваційних підприємств та об'єктів інноваційної інфраструктури регулюється такими нормативними актами: Законами України „Про інноваційну діяльність” (2002), „Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків”, „Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”, „Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій” (2006), „Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)” (2001).

У таблиці 2 наведено основні податкові стимули інноваційної діяльності, що застосовуються в Україні.

Основні податкові пільги у сфері інноваційної діяльності стосуються системи оподаткування діяльності технопарків та їх інноваційних проектів.

Таблиця 2 – Основні податкові стимули інноваційної діяльності в Україні

Суб'єкт оподаткування	Податок	Вид пільги та розмір	Умови та строки
Технопарки	Мито на імпортовані товари	Звільнення від сплати	Нове устаткування, обладнання та комплектуючі, а також матеріали, що не виробляються в Україні, необхідні для виконання інноваційних проектів
	ПДВ на імпортований товар	Податковий вексель на суми ПДВ строком погашення 720 к.д.	При імпорті нового устаткування, обладнання та комплектуючих, що не виробляються в Україні
		Податковий вексель на суми ПДВ строком погашення 180 к.д.	При імпорті матеріалів, що не виробляються в Україні
	Податок на прибуток підприємств	Звільнення від сплати	Прибуток, одержаний при реалізації проектів технологічних парків, що мають свідоцтво про державну реєстрацію, зраховується на спецрахунки для цільового використання
	Амортизація основних фондів	Право на прискорену амортизацію – щорічну 20% норму для груп 3 та 4	Амортизуються основні фонди при реалізації проекту
Венчурні фонди	Податок на прибуток на дивіденди	Звільнення від сплати авансованого внеску податку на прибуток на дивіденди	
	Податок на прибуток підприємств	Невключення до валового доходу залучених коштів	Кошти, залучені інвестиційними фондами, не включають до їх валового доходу при розрахунку податку на прибуток підприємства
Інноваційні підприємства	Податок на прибуток підприємств	Звільнення від оподаткування – 50%	Суми зраховуються на спецрахунки і використовуються винятково на фінансування інноваційної діяльності. Пільга діє лише для зареєстрованих інноваційних проектів
	Земельний податок	50% від ставки	
	Податок на додану вартість	50% від ставки	Стосується робіт, товарів та послуг, що безпосередньо пов'язані із виконанням інноваційних проектів, також тих, що імпортуються в Україну. Суми зраховуються на спецрахунки для цільового використання
	Мито на імпортовані товари	Звільнення від сплати	Нове устаткування, обладнання та комплектуючі, а також матеріали, що не виробляються в Україні, необхідні для виконання інноваційних проектів
	Амортизація основних фондів	Щорічна 20% ставка	Прискорена амортизація для фондів 3-ї групи

ЧАСТИНА 2 НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

---

1) Технопарки:

- звільнення від ввізного мита нового устаткування, обладнання та комплектуючих, а також матеріалів, що не виробляються в Україні;
- податковий вексель на суми ПДВ при імпорті нового устаткування, обладнання та комплектуючих зі строком погашення 720 календарних днів, а при імпорті матеріалів, що не виробляються в Україні, зі строком погашення 180 календарних днів із дня надання векселя органу митного контролю;
- суми податку на прибуток, одержаного при реалізації проектів технологічних парків.

Суми податкових та митних пільг технологічних парків нараховуються на спеціальні рахунки керівного органу технопарків та виконавців у співвідношенні 50%. Це дозволяє розділити похідні прибутки від інноваційної діяльності та стимулювати у однаковій мірі виконавців та керівництво технопарку. Проте враховуючи, що технопарк за своєю суттю не може бути прибутковою організацією, доцільно було б встановити інше співвідношення на користь виконавців проектів.

У Законі України обмежено використання коштів зі спеціальних рахунків на наступні цілі: проведення науково-дослідних робіт; створення та розвиток наукових дільниць; підготовка документації; патентування розробок; придбання обладнання, пов'язаного з впровадженням інновацій; науково-організаційна діяльність керівного органу технопарку.

Фактично, перелік напрямів використання коштів із спецрахунків є досить широким. Контроль за цільовим використанням коштів здійснюють органи Контрольно-ревізійного управління та Міністерства освіти і науки України (МОН). Згідно з постановою Кабінету Міністрів України [10] поточний моніторинг реалізації проектів технологічних парків у вигляді щорічного та щоквартального проводить МОН України.

Одним із недоліків системи податкового стимулювання діяльності технопарків є її нестабільність. Зокрема, усі пільги повинні бути передбачені у щорічному бюджеті і, наприклад, у березні 2005 року спеціальний режим діяльності технологічних парків було відмінено і відновлено через рік з 1 лютого 2006 року.

Необхідні зміни державного податкового регулювання діяльності технологічних парків, які поки що існують у вигляді законопроектів. Так, до розгляду Верховної Ради подано Проект Закону України «Про наукові парки» від 05.03.2007[12].

У законопроекті науковим парком визначається об'єднання наукової установи (ВНЗ 4-го рівня акредитації і/або академічної установи), яка є ядром та засновником наукового парку з інноваційними структурами (технологічними парками, бізнес-інкубаторами) і з суб'єктами господарювання. Щодо пільгових засад оподаткування наукових парків, у законопроекті передбачено єдину пільгу – на ввезення нового наукового, лабораторного і дослідницького обладнання, а також комплектуючих та матеріалів, що не виробляються в Україні. Як парадокс, у пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що дана пільга фактично пільгою не є, оскільки обсяги ввезення обладнання вузами є надзвичайно невисокі. Натомість результати від реалізації інноваційних проектів повинні бути значним вкладом у місцеві бюджети, з яких і фінансуватиметься сплата мита за обладнання.

Фактично законопроект побудований у руслі неоліберальної політики держави, яка самоосувається від стимулювання інноваційної діяльності, начебто створюючи ефективні умови для її проведення.

Іншим важливим елементом інноваційної системи поруч із технологічними парками

є система венчурного фінансування. Система венчурного фінансування в Україні представлена лише венчурними фондами, діяльність яких в Україні досить жорстко регламентується законодавством. В Україні класичні з точки зору їхньої природи та функцій, інвестиційні фонди почали створюватися після прийняття Закону „Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)” (2001 р.) [2].

Венчурні інвестиційні фонди України акумулюють фінансові активи інвесторів, а управління цими активами здійснюють переважно окремі підприємства – Компанії управління активами (КУА), які, фактично, і визначають напрямки капіталовкладень фондів. На відміну від диверсифікованих інститутів спільного інвестування венчурні фонди мають можливість вкладати кошти у будь-яку діяльність. Звичайно, відповідно до мети діяльності перевага повинна надаватися ризикованим інноваційним проектам, проте дане побажання нормативно не закріплене.

Тож оскільки законодавчо вимога фінансування інноваційних проектах не наголошується, то пільгові режими фінансування венчурних фондів повинні були б акцентувати саме на цих аспектах.

Проте українське законодавство стимулює лише створення венчурних фондів, а не види їхньої діяльності. Одним із методів є звільнення від сплати авансованого внеску податку на прибуток на дивіденди та невключення до валового доходу і відповідно звільнення від оподаткування коштів, залучених інститутами спільного інвестування [3]. Такі пільги, проте, слугують також для механізмів «відмивання» грошей.

З іншого боку чинне законодавство обмежує фінансові ресурси венчурних фондів – ні фізичні особи, ні пенсійні фонди чи страхові компанії не можуть інвестувати у венчурні фонди, це при тому, що в Європі у структурі венчурних фондів близько 2/3 становлять банки, пенсійні фонди і страхові компанії [14]. У контексті низької капіталізації економіки України розширення фінансових джерел може бути критичним фактором успіху системи венчурного фінансування.

Законодавче регулювання діяльності венчурних фондів потребує оновлення. На сьогодні існує два основних законопроекти у цій сфері. На розгляд Верховної Ради винесений проект Закону «Про венчурну діяльність в інноваційній сфері» [11]. У проекті закону передбачається запровадження нового фінансового інституту – «венчурних інноваційних фондів», відмінного від інститутів спільного інвестування. Таким чином, пропонується узаконити існування в Україні двох типів венчурних фондів: венчурних фондів як інститутів спільного існування та венчурних інноваційних фондів, які інвестують не менше 50% у технологічні інновації. Даний проект, проте, не вирішує основної проблеми діючого законодавства – відсутності у венчурних фондів стимулу і зобов'язання інвестувати в інноваційні проекти.

Як альтернативний законопроект пропонується Закон України „Про венчурні фонди”.

У цьому законопроекті планується зберегти унікальність діяльності венчурних фондів як інститутів спільного інвестування на існуючих пільгових засадах. Пропонується також звільнити інвесторів венчурних інноваційних фондів від сплати податку на прибуток від операцій з належними їм акціями, інвестиційними сертифікатами та корпоративними правами.

Існуюча податкова система України не в повній мірі використовує податковий механізм стимулювання інноваційної діяльності, проте впливає на неї. Вплив податкових пільг на інноваційну активність можна простежити на прикладі таких

ЧАСТИНА 2 НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

важливих об'єктів інноваційної інфраструктури України, як технопарки. Відповідно до кореляційно регресійного аналізу податкові пільги та сплачені до бюджету платежі здійснюють вплив на кількість інноваційних проектів технопарків та чисельність їх працівників (рис. 1 і рис. 2).

Так, наприклад, існує стійка кореляція (0,914) між кількістю отриманих податкових пільг технопарками та кількістю новостворених робочих місць, що свідчить про позитивний соціальний ефект податкового регулювання.

І навпаки, обернений зв'язок (-0,715) існує між розміром сплачених податків та кількістю зареєстрованих інноваційних та інвестиційних проектів технопарків.

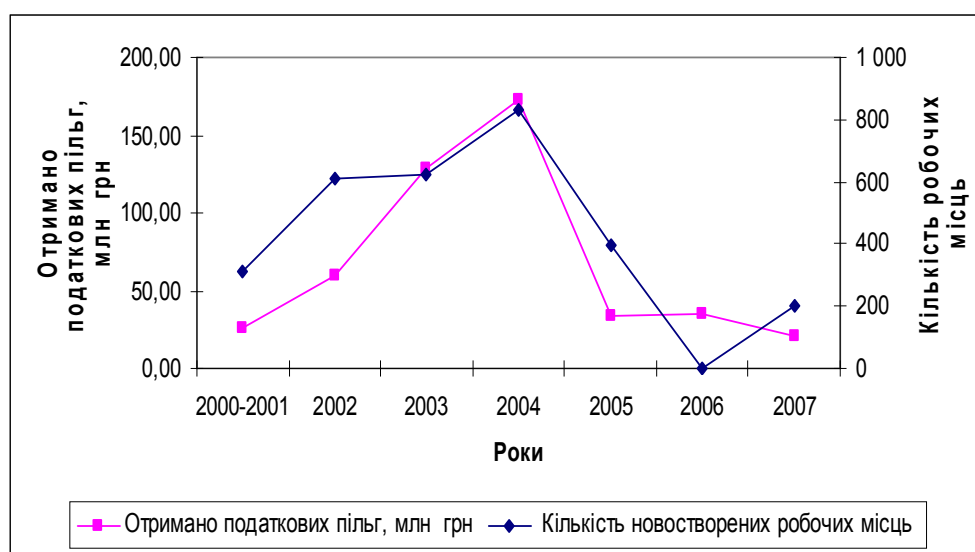

Рис. 1. Зв'язок між отриманими технопарками податковими пільгами та кількістю новостворених робочих місць у технопарках

Податкове регулювання екологізації виробництва в українській економіці не торкається податкового стимулювання інноваційної діяльності, проте має власні дієві механізми.

Головні засади державної екологічної політики закріплені насамперед у Конституції України (1996) та в таких нормативних актах „Основні напрями державної політики України в галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки”[8], Законі України „Про охорону природного навколишнього середовища” (від 25 червня 1991 р. зі змінами та доповненнями), Законі України „Про екологічну експертизу”(від 9 лютого 1995 р.), Законі України „Про екологічний аудит” (від 24 червня 2004 р.), Законі України „Про екологічну мережу України”(від 24 червня 2004 р.), проте екологічне законодавство України перебуває лише та стадії формування [5].

Екологічні податки як інструмент екологічної політики значно поширені у розвинених країнах світу, взявши свій початок наприкінці 90-х років минулого сторіччя і отримавши найбільший імпульс у період між 1990 і 1994 роком. У цей час Данія, Нідерланди, Швеція та Фінляндія запровадили екоресурсні податки. Одночасно з цими

реформами були знижені податки на індивідуальні доходи і фонд заробітної плати, що створило так звану “екотрудову” систему оподаткування. Згодом цю ініціативу перейняли Австрія, Бельгія, Італія, Німеччина, Норвегія, Великобританія, здійснивши реформи, що пов’язують різноманітні «зелені» податки із зниженням внесків до фонду соціального захисту [4].

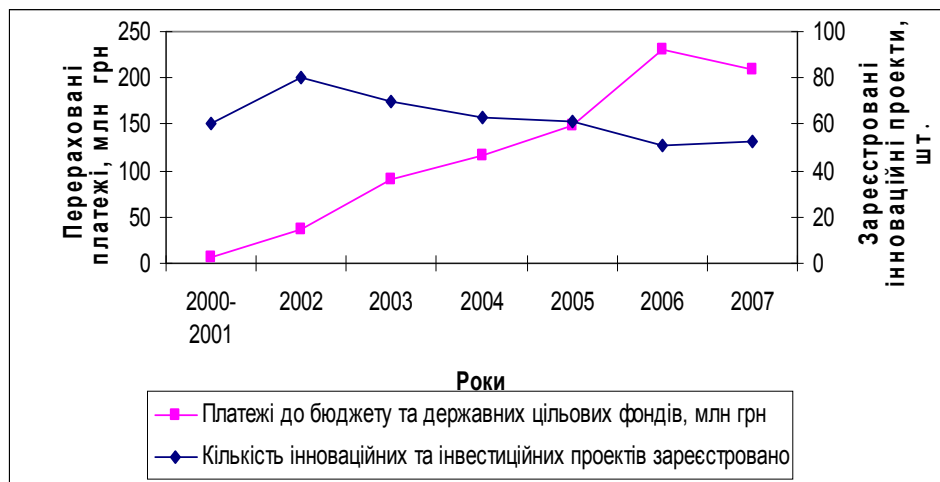

Рис. 2. Зв'язок між платежами технопарків до бюджету та державних цільових фондів та кількістю зареєстрованих інноваційних та інвестиційних проектів технопарків

Проте екологічні податки та платежі часто спрямовані у більшій мірі на зниження забруднення природного довкілля та використання ресурсомістких технологій, а не на заміну їх новими, хоча поняття близькі між собою.

Екологічні податки встановлюються переважно на відходи, забруднення, викиди, скиди чи на продукти, використання яких загрожує навколишньому природному середовищу. Відповідно податки на відходи різних видів стимулюють впровадження маловідходного виробництва чи технології повторного використання відходів.

Натомість податки на продукти спонукають підприємства знижувати шкоду даних продуктів для природного середовища чи заміну даних продуктів на альтернативні, більш безпечні. Часто дані заходи потребують додаткових наукових розробок і відповідно екологічні податки опосередковано стимулюють інноваційну діяльність. Екологічні податки країни повинні логічно опиратися на відповідні екологічні стандарти та норми [7].

На сьогодні в Україні екологічними податками виступають збори за забруднення навколишнього природного середовища, які регламентуються такими нормативними актами: „Базові нормативи плати за забруднення навколишнього природного середовища України” та „Методика визначення розмірів плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього середовища”, затверджені у 1993 році Міністерством охорони навколишнього природного середовища України.

Платежі за забруднення сплачуються за шкідливі викиди та скиди у природне

ЧАСТИНА 2 НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

середовище. Розміри платежів встановлюються обласними виконавчими комітетами на основі нормативів, встановлених Міністерством. Проте дані нормативи та реальні платежі значною мірою неспіввимірні з реальною шкодою, якого зазнає довкілля.

Важливими є зміни, передбачені у проекті Податкового кодексу. Зокрема, у розділі кодексу, де йдеться про податок на прибуток підприємств, передбачено пільги з оподаткування у разі реалізації заходів щодо скорочення викидів парникових газів. Також встановлюються додаткові плати за викиди забруднюючих речовин авіаційним транспортом [9].

Новими платниками екологічних податків стають власники пересувних транспортних засобів у відповідності до кількості придбаного пального. Також збільшено плату за викиди від пересувних джерел. Вони становитимуть 0,5% від роздрібною ціни на паливо, за винятком мазуту (1% від роздрібною ціни). Важливим є також механізм індексування податкових платежів з метою зниження впливу інфляції.

Податкова система України далека від ідеалу. Значна кількість платежів та податків, час, затрачений на їх сплату та значні розміри не стимулюють підприємницьке середовище, а, навпаки, створюють перешкоди для розвитку. Відповідно труднощі виникають і в сфері створення екологічних інновацій.

Основним недоліком податкового стимулювання екологізації інноваційної діяльності є відсутність системності у державних механізмах. Не існує зв'язку між стимулюванням інноваційної діяльності та стимулюванням екологізації підприємництва.

Значні прогалини існують у державному регулюванні венчурних підприємств та загалом у фінансуванні екологічних розробок. Акцент державного податкового регулювання припадає на інноваційні підприємства та технологічні парки. В той же час існуючі розміри податкових пільг недостатні для вагомої дії на економічні явища.

Сучасна економічна криза, яка найбільше позначається на промисловості та сфері послуг, безумовно, відобразиться і на можливості економіки продукувати інновації, екологічного характеру в тому числі. Проте обґрунтоване податкове регулювання може знизити негативні наслідки економічної кризи, зберігаючи потужний потенціал української науки та її галузей.

1. *Гаман М. В.* Державне регулювання інноваційного розвитку України / М. В. Гаман. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 388 с.
2. *Дані Української асоціації інвестиційного бізнесу.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uaib.com.ua/>
3. *Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств”* : за станом на 1 травня 2009р. / Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1995. – № 4. – С. 28. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
4. *Костерін В.* До розвиненої економіки через еко-податкову реформу / В. Костерін // Дзеркало тижня. – 2008. – № 50 (679). – С. 7–11.
5. *Крук В. Ю.* Екологічна політика України: сучасний стан та перспективи розвитку (регіональний аспект) / В. Ю. Крук // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ. – 2006. – Вип. 2 (26). – С. 264–270.
6. *Національна інноваційна система: проблеми формування та реалізації.* [Парламентські слухання]. – К, 2007.
7. *Новицька О. В.* Питання здійснення податкової політики в системі поводження з відходами / О. В. Новицька // Матеріали 4-ї Міжнародної конференції "Співпраця для вирішення проблеми відходів». – Харків, 2007. – С. 123–130.

8. *Постанова* Верховної Ради “Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки від 5 березня 1998 р.” (№ 188/89-ВР) : за станом на 1 травня 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.com.ua>.
9. *Подольн Р. В.* Україну приходить екологічний податок / Подольн Роман [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sokol-law.org/content/view/284/85/lang>.
10. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку проведення моніторингу та здійснення контролю за реалізацією проектів технологічних парків від 21 березня 2007 р.” (№ 517) : за станом на 1 травня 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.com.ua>.
11. *Проект* Закону України “Про венчурну діяльність в інноваційній сфері” від 30.11.2007 (реєстраційний номер 1082) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.com.ua>.
12. *Проект* Закону України “Про наукові парки” від 05.03.2007 (реєстраційний номер 3269) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.com.ua>.
13. *Федулова Л. І.* Інноваційна економіка : підручник / Л. І. Федулова. – К. : Либідь, 2006. – 480 с.
14. *Царев В. В.* Формирование инфраструктуры системы венчурного бизнеса / В. В. Царев, А. А. Канторович // *Вестник ИНЖЭКОНА*. – 2006. – Вып. 4 (13). – С. 164–173.
15. *OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2007* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org>.
16. *Paying Taxes. The global Picture.* Price Water House coopers. The World bank [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pwc.com>, www.doingbusiness.org/exploretopics/payingtaxes.

Отримано 30.01.2009 р.

М.Т. Кундрик

Налоговое регулирование системы экологических инноваций в Украине

В статье исследуются основные методы государственного стимулирования инновационной деятельности в Украине та мире через механизмы налогового регулирования. Особенное внимание уделяется налоговым льготам, которые применяются к объектам инновационной инфраструктуры, а именно технологическим паркам и венчурным предприятиям. Также изучается налоговое стимулирование создания экологических инноваций, а именно малоотходных и ресурсосберегающих технологий.

Ключевые слова: венчурные предприятия, государственное стимулирование, налоговое регулирование, налоговые льготы, технологические парки, экология, экологические инновации.